

Становище

от доц. д-р Стела Иванова Балтова
научна специалност “Икономика (Бизнес услуги)”

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен “доктор” по професионално направление 3.8 Икономика, докторска програма “Икономика и управление (индустрия)” в Международно висше бизнес училище, Ботевград

Основание за представяне на становището: Заповед № 23/01.02.2023 г. на Ректора на МВБУ и Решение на научното жури, взето на заседанието му на 02.02.2023 г.

Автор на дисертационния труд: Андриан Георгиев Георгиев

Тема на дисертационния труд: „Изготвяне на модел на управленска стратегия за повишаване на знанията и уменията на населението на България за оказване на първа помощ“

I. Справка за кандидата

Докторант Андриан Георгиев Георгиев се е обучавал в самостоятелна форма на обучение в ОНС „доктор“ в ПН 3.8 Икономика, докторска програма Икономика и управление (индустрия) съгласно Заповед на Ректора на МВБУ №2 от 06.01.2021 г.

Андриан Георгиев завършва магистърската програма по „Дигитален маркетинг“ в Международно висше бизнес училище през 2020 г. като отличник на випуска. През 2021/2022 г като докторант преподава в ОКС магистър по дисциплините „Сигурност и безопасност при организация на събития“ и „Мениджмънт на сигурността, безопасността и риска“. Междувременно Андриан Георгиев има изградено кариерно развитие от над 13 години в „Брайт Маркетинг Рисърч“ ООД и понастоящем е вицепрезидент по бизнес развитието на компанията. Допълнителните квалификации в областта на първа долекарска помощ, педиатрична първа помощ, първа помощ на работното място и др., както и работата в тези области на различни позиции формират добра основа за развитие на научно-изследователските интереси на Андриан Георгиев в областта на системата за оказване на първа помощ. Това развитие през годините е доказателство за стремежа на докторанта за надграждане и усъвършенстване.

II. Обща характеристика на дисертационния труд

Дисертационен труд е разработен в обем от 173 страници, от които 138 страници основен текст, структуриран в увод, три глави и заключение. Основният текст на изследването включва 37 фигури и 38 таблици, които прави впечатление, че са относително

равномерно разпределени както в теоретичната част на работата, така и при представяне на резултатите, и съдържат ясно посочен източник на данните си. Това показва стремежът на докторанта да представи пълноценно и разбираемо теоретичните концепции, резултатите и аргументите в потвърждение на изведените хипотези в дисертационното изследване. Заедно с дисертационния труд са представени 3 броя приложения по неговото съдържание в обем от 17 страници. Дисертационният труд, заедно с автореферата и представените научни публикации по темата (общо 4 на брой), представляват завършен продукт, който оценявам като самостоятелно научно изследване.

Използвани са 108 литературни източници, от които 39 заглавия на български език и останалите на английски. От източниците на български език, така и на английски език преобладават тези в интернет, които са с приложен характер, статистическа информация, резултати от проектна дейност с ненаучен характер, нормативна уредба в областта на изследването в дисертационния труд. Може да се направи заключението, че всички литературни източници са в тематичната област на изследването, като някои от тях не са подходящи за нивото на дисертационен труд като „Wikipedia”. Всички фигури и таблици, и мястото им в текста са описани старателно в началото на работата.

Темата на дисертационния труд е посветена на актуална и значима за обществото проблематика, свързана със знанията и уменията на населението в България за оказване на първа помощ, и по-специално на подхода в стратегически план за повишаването им. Дефинираните предмет и обект са ясно разграничени, и пряко обвързани с основната цел, изследователската теза, поставените задачи и формулираните хипотези.

Предмет на дисертационното изследване са “възможностите за формиране на знания и умения за оказване на първа помощ сред българското общество, и по-конкретно –на учителите от прогимназиален и гимназиален курс на обучение и тяхното разпространение сред учениците”.

Обект на научното изследване е ”наличието на познания и нагласи в българското общество за предоставяне на първа помощ”.

Целта на работата е да изследва знанията и уменията на населението за оказване на първа помощ, като се създаде и апробира концептуален модел за тяхното повишаване в дългосрочна перспектива. Считаю, че изведените основни изследователски задачи са формулирани логично и са последователни с оглед реализиране на поставената изследователска теза и постигане на поставената цел на дисертационното изследване. Ясно са описани ограниченията, при които е проведено изследването.

Защитаваната теза е, че „приложението на модел за формиране и развитие на умения за оказване на първа помощ ще доведе до повишаване и развитие на адекватни знания и умения сред представителите от целевите групи. Това ще има пряко отношение върху понижаване на смъртността, респективно оптимизиране на разходите (при болнично лечение, за поддръжка на екипи на Спешна помощ и др.), качеството на живот и постигане на стратегически цели в сектора на здравеопазването.“ Проверяването на изследователската теза е конкретизирано в три хипотези.

В своята цялост дисертационното изследване има практико-приложен характер.

III. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

В първа глава е направено логично последователно изследване и актуализиране на понятийния апарат, преглед на нормативната уредба в тематичната област на изследването, икономическите аспекти и финансирането на спешната помощ, както и критичен сравнителен анализ на добри практики във водещи европейски страни. Това позволява на докторанта да обоснове икономическите ползи от разработването на стратегически модел за обучение по първа помощ, а така също, че освен икономически, знанията и уменията за оказване на първа помощ имат и хуманен аспект.

Във втора глава е представена методологията на изследването, като в първата част е посветена на емпиричното проучване на подготовката и готовността на населението на България да окаже първа помощ в случай на инцидент или при остра форма на заболяване. Проучването е с национален характер и обхваща всички 28 области в страната, а методологията се основава на емпирични количествени методи, статистически метод, дескриптивен метод. В тази глава е представен и модел за разработване на управленска стратегия за повишаване на знанията и уменията на населението на България за оказване на първа помощ, базиран на подхода на SMART целеполагане. Това дава елегантна възможност на докторанта да го съчетае с детайлно представения модел за вземане на решения (проблем-обект-предмет) и пренасянето му в конкретни измерения и специфики на проучването за целите на дисертационния труд.

В трета глава е представен процесът на апробиране на модела за стратегия за повишаване на знанията и уменията за оказване на първа помощ на конкретната целева група, и са изведени и обсъдени слабите и силните му страни. Базира се на две вълни проучвания през 2019 г. и през 2021 г. Самото проучване с цел апробиране на модела има за цел да събере първична количествена информация, но така също има и образователен характер, защото онлайн анкетата предлага информационен екран с разяснения и дефиниране на терминология, относима към проучването.

Направените изводи на базата на проучването са систематизирани в няколко групи:

1. Съществува слабо място между готовността на обществото да преминава курсове по кардиопулмонарна ресусцитация (изкуствено дишане и непряк сърдечен масаж) и начина за стимулирането му да се обучава.
2. Съществува слабо място между готовността на обществото да преминава курсове по първа помощ и начина за стимулирането му да се обучава.

Във втората част на глава трета в дисертационния труд е предложена структура на модел на управленска стратегия за повишаване готовността и увереността на населението за оказване на първа помощ в случай на инцидент или при остра форма на заболяване, базиран на метода CAF (Common Assessment Framework, CAF), който е посочено, че се явява „инструмент за управление на качеството, разработен специално за публичния сектор по инициатива на Европейската мрежа на публичната администрация“. Много детайлно е представен процеса на тестване и апробиране на модела посредством контролна извадка.

Трета глава завършва с изясняване на икономическите ползи, стойност и потенциал на обученията по първа помощ за намаляване на разходите за здравеопазване и в здравната система на България. Отчитайки невъзможността на този етап да се определи рентабилността на обученията по първа помощ, са изведени прогнозни ползи и ефекти

за разходи за обучение за първа помощ като инструмент за оптимизиране на разходите за здравеопазване.

Дисертацията е завършено изследване, старателно и отговорно проведено и доказва възможностите на автора в изследователската област. Докторантът сполучливо извежда теоретични обобщения, провежда емпирични изследвания и предлага обосновани практико-приложни концепции относими към целта на научното изследване.

IV. Оценка на получените научни и научно-приложни приноси

Запознаването с представената технология на постигане на целта на дисертационния труд и с изведеното в автореферата от автора, ми дават основание да приема самооценката на докторанта и да потвърдя формулираните от него основни приноси, които категорично определям с научно-приложен характер. Изведената дефиниция на понятието „първа помощ“ като специфична област с критично значение по отношение запазване живота на хората, която да се изучава и развива трябва да намери реално приложение. Смелостта да се навлезе в изследването на проблем, напълно negliжиран през последните 30 години в България, и да се предложи модел за преодоляване на дефицитите по отношение знанията на населението за оказване на първа помощ е значим принос на дисертационния труд и доказва актуалността на изследването.

V. Оценка на публикациите по дисертационния труд

Докторантът Андриан Георгиев Георгиев е публикувал основните резултати от направеното изследване по темата на дисертационния си труд в три публикации, от които две самостоятелни (участие в конференция и публикация в списание). Третата публикация е в чужбина в съавторство и не е посочено личното участие на докторанта. Представена е и четвърта самостоятелна публикация от участие с доклад в конференция, която не е отпечатана, но е представен документ, че ще бъде отпечатана в Сборника с доклади от конференцията. Представените от докторанта научни публикации са свързани с темата и съдържанието на дисертационния труд и отговарят на необходимия брой публикации.

VI. Оценка на автореферата

Авторефератът е представен във вид, който отговаря на изискванията, в обем от 54 страници. Той кореспондира с дисертационния труд и представя в синтезиран вид обекта, предмета, целта, резултатите и изводите от изследването, насоки за бъдещи изследвания по темата и приложимостта на разработения модел. Справката за приносите коректно отразява постигнатите от автора резултати.

VII. Критични бележки, препоръки и въпроси

По време на предварителното обсъждане на дисертационния труд в първичното звено в МВБУ имах възможността да изкажа някои критични бележки и препоръки, свързани с правилното формулиране на различни тези, бележки по отношение на използвана терминология, препоръка за обособяване на самостоятелна част, посветена на методологията на изследването, фокусиране на изследването върху икономическото

влияние на потенциалните резултати на модела за управленска стратегия за повишаване на знанията и уменията на населението на България за оказване на първа помощ и др. С голяма част от тях авторът се съобрази, преработи, допълни и усъвършенства.

Изхождайки от заключението ми, че резултатите от дисертационния труд са с научно-приложен характер и могат да имат силна социална значимост, както и от наличие в настоящия програмен период на приоритет за бързо прилагане на научните резултати в практиката, бих желала да задам следните въпроси на докторанта:

- Съществуват ли бариери за прилагане на разработения модел и от какъв характер?
- Как и на кого ще предложите Вашия модел за внедряване в практиката?

VIII. Обобщено заключение

В заключение, мога да заявя, че представеният дисертационния труд на Андриан Георгиев Георгиев на тема „Изготвяне на модел на управленска стратегия за повишаване на знанията и уменията на населението на България за оказване на първа помощ“ е завършено самостоятелно научно изследване, посветено на ясно дефиниран, актуален и значим социален, икономически и управленски проблем в област, значима и предизвикателна както за научната общност, така и за практиката. Той е авторско изследване, извършено добросъвестно, в което докторантът показва, че притежава изследователско мислене, в състояние е да провежда самостоятелно научно изследване и да анализира емпирични резултати с цел извеждане и предлагане на практически решения. Поставените цел и задачи на изследването са успешно изпълнени, като в резултат на това са постигнати резултати с научно-приложен характер.

На тази основа подкрепям присъждането на образователна и научна степен “доктор” по професионално направление 3.8 Икономика, докторска програма Икономика и управление (индустрия) в Международно висше бизнес училище, Ботевград на Андриан Георгиев Георгиев.

Дата: 31.03.2023 г.

Подпис: